

FALKENBERG

Utdrag ur protokoll fört vid sammanträde med
kommunstyrelsens arbetsutskott i Falkenberg

2015-06-23

§ 203

PwC:s granskningsrapport av momshanteringen. KS 2015-136

KS

Beslut

Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta

- 1 Till revisorerna överlämna yttrande i enlighet med ekonomienhetens beslutsförslag.

Beslutsunderlag

Beslutsförslag 2015-06-04

Brev från Falkenbergs kommuns revisorer 2015-04-09

PWC: Granskning av momshantering

Sammanfattning av ärendet

Ekonomienheten har tagit del av rapporten från PWC angående kommunens momshantering och har svarat på samtliga punkter enligt nedan.

Ekonomi

Förslaget påverkar inte nämndens ekonomi.

Övervägande

Revisionens sammanfattande bedömning är att Falkenbergs kommuns interna kontroll avseende momshanteringen i stort sett fungerar bra, men kan förbättras. Revisionen har förslagit några åtgärder som beskrivs nedan:

- Det förekommer att faktura för leasing av personbil i strid med gällande momsregler avdrages hela momsen och det finns därför skäl för förvaltningarna att skärpa den interna kontrollen på detta område.

Svar: Två gånger per år genomför ekonomienheten en utbildning för alla assistenter där vi går igenom dessa regler. Det finns även instruktioner på intranätet. Vår systemansvarig för Raindance (ekonomisystemet) har även lagt upp ett pop-upp fönster när man använder konto för leasing där man uppmärksammas på att halva momsen får dras.

- Det förekommer att underlag till faktura inte till alla delar uppfyller de krav som ställts i instruktion för redovisning av representation. Det finns därför skäl för förvaltningarna att skärpa den interna kontrollen på detta område.

FALKENBERG

2015-06-23

Forts. § 203

- Vi föreslår att man i meddelarfält till fakturan som avser representation motiverar och beskriver hur momsavdraget har beräknats.

Svar: Två gånger per år genomför ekonomienheten en utbildning för alla assistenter där vi går igenom dessa regler. Det finns även instruktioner på intranätet där vi lägger till att momsavdraget ska beskrivas. Det finns även ett pop-upp fönster som kommer när man använder kontot för representation där man uppmanas att ange syfte och deltagare.

- Vi rekommenderar utbildningsförvaltningen samt även övriga förvaltningar att närmare analysera om det finns inhyrda verksamhetslokaler där man bör överväga frivillig skattskyldighet.
- Vi rekommenderar berörda förvaltningar att upprätta underlag för en retroaktiv ansökan om särskild ersättning samt ändra rutiner för intern kontroll utifrån de synpunkter som redovisas i rapporten gällande detta område.
- Vi rekommenderar avslutningsvis Falkenbergs kommun att granska tillämpning av momsrutiner inom ramen för de årliga interna kontrollplanerna samt att man skapar resurser för ökad information och utbildning inom området.

Svar: Ansvarig för momsfrågor tillsammans med redovisningschefen kommer under hösten 2015 ordna en utbildning för de förvaltningar som återsöker moms. Där kommer även fastighetsansvariga på förvaltningarna vara inbjudna. Sedan ska en genomgång av momsåtersökningen för 2013 och 2014 göras. Vi har påtalat för barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och kommunstyrelsen att de bör ta med momsåtersökning i sin interna kontroll.

Vid protokollet

Marie Pettersson

Protokollet justerat 2015-06-25 och anslaget 2015-06-26.

Utdragsbestyrkande

FALKENBERG

Kommunstyrelseförvaltningen
Ekonomienheten
Rickard Nordén

Beslutsförslag

2015-06-04

PWCs granskningsrapport av momshanteringen. KS 2015-136

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta

- 1 Till revisorerna överlämna yttrande i enlighet med ekonomienhetens beslutsförslag.

Beslutsunderlag

Beslutsförslag 2015-06-04

Brev från Falkenbergs kommuns revisorer 2015-04-09

PWC: Granskning av momshantering

Sammanfattning av ärendet

Ekonomienheten har fått ta del av rapport från PWC angående kommunens momshantering. Vi har svarat på samtliga punkter nedan.

Ekonomi

Förslaget påverkar inte nämndens ekonomi.

Övervägande

Revisionens sammanfattande bedömning är att Falkenbergs kommuns interna kontroll avseende momshanteringen i stort sett fungerar bra, men kan förbättras. Revisionen har förslagit några åtgärder som beskrivs nedan:

- Det förekommer att faktura för leasing av personbil i strid med gällande momsregler avdrages hela momsen och det finns därför skäl för förvaltningarna att skärpa den interna kontrollen på detta område.

Svar: Två gånger per år genomför ekonomienheten en utbildning för alla assistenter där vi går igenom dessa regler. Det finns även instruktioner på intranätet. Vår systemansvarig för Raindance (ekonomisystemet) har även lagt upp ett pop-upp fönster när man använder konto för leasing där man uppmärksammas på att halva momsen får dras.

- Det förekommer att underlag till faktura inte till alla delar uppfyller de krav som ställts i instruktion för redovisning av representation. Det finns därför skäl för förvaltningarna att skärpa den interna kontrollen på detta område.

- Vi föreslår att man i meddelarfält till fakturan som avser representation motiverar och beskriver hur momsavdraget har beräknats.

Svar: Två gånger per år genomför ekonomienheten en utbildning för alla assistenter där vi går igenom dessa regler. Det finns även instruktioner på intranätet där vi lägger till att momsavdraget ska beskrivas. Det finns även ett pop-upp fönster som kommer när man använder kontot för representation där man uppmanas att ange syfte och deltagare.

- Vi rekommenderar utbildningsförvaltningen samt även övriga förvaltningar att närmare analysera om det finns inhyrda verksamhetslokaler där man bör överväga frivillig skattskyldighet.
- Vi rekommenderar berörda förvaltningar att upprätta underlag för en retroaktiv ansökan om särskild ersättning samt ändra rutiner för intern kontroll utifrån de synpunkter som redovisas i rapporten gällande detta område.
- Vi rekommenderar avslutningsvis Falkenbergs kommun att granska tillämpning av momsrutiner inom ramen för de årliga interna kontrollplanerna samt att man skapar resurser för ökad information och utbildning inom området.

Svar: Ansvarig för momsfrågor tillsammans med redovisningschefen kommer under hösten 2015 ordna en utbildning för de förvaltningar som återsöker moms. Där kommer även fastighetsansvariga på förvaltningarna vara inbjudna. Sedan ska en genomgång av momsåtersökningen för 2013 och 2014 göras. Vi har påtalat för barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och kommunstyrelsen att de bör ta med momsåtersökning i sin interna kontroll.

Beslutet expedieras till:

Revisorerna

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige – för kännedom

Granskning av momshanteringen

Revisorerna i Falkenbergs kommun har gett PwC i uppdrag att genomföra en granskning av kommunstyrelsens interna kontroll avseende redovisning av mervärdesskatt (moms).

Granskningen är inriktad mot ingående mervärdesskatt, momsmässiga avdragsförbud och avdragsbegränsningar samt kommunal momskompensation. Granskningen omfattar i huvudsak berörda verksamheter inom kommunen under räkenskapsåret 2014.

Vår samlade bedömning efter utförd granskning är att Falkenbergs kommuns interna kontroll avseende momshanteringen i stort sett fungerar bra, men kan förbättras.

Bedömningen baseras på följande iakttagelser och ställningstaganden:

- Det förekommer att kommunen felaktigt lyft hela momsens för kostnader som avser hyrbil/leasing.
- Det finns brister i underlag till faktura som avser representationskostnader.
- Det finns brister i rutinen att söka särskild ersättning och en konsult har på uppdrag av ekonomikontoret retroaktivt återsökt cirka 650 000 kr för åren 2010 och 2011 och för år 2012 pågår en kontroll.
- Vi har i vår revisionsgranskning som huvudsakligen omfattat räkenskapsår 2014 funnit missade ersättningsberättigade kostnader som motsvarar cirka 400 000 kr som retroaktivt kan återsökas som särskild ersättning hos skattemyndigheten.

Vi vill efter genomförd granskning föreslå följande förslag till åtgärder:

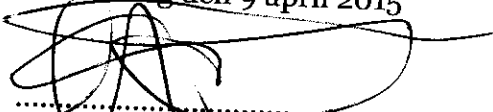
- Det förekommer att faktura för leasing av personbil i strid med gällande momsregler avdrages hela momsen och det finns därför skäl för förvaltningarna att skärpa den interna kontrollen på detta område.
- Det förekommer att underlag till faktura inte till alla delar uppfyller de krav som ställts i instruktion för redovisning av representation. Det finns därför skäl för förvaltningarna att skärpa den interna kontrollen på detta område.
- Vi förslår att man i meddelarfält till faktura som avser representation motiverar och beskriver hur momsavdraget har beräknats.
- Vi rekommenderar utbildningsförvaltningen samt även övriga förvaltningar att närmare analysera om det finns inhyrda verksamhetslokaler där man bör överväga frivillig skattskyldighet.
- Vi rekommenderar berörda förvaltningar att upprätta underlag för en retroaktiv ansökan om särskild ersättning samt ändra rutiner för intern kontroll utifrån de synpunkter som redovisas i rapporten gällande detta område.
- Vi rekommenderar avslutningsvis Falkenbergs kommun att granska tillämpning av momsrutiner inom ramen för de årliga interna kontrollplanerna samt att man skapar resurser för ökad information och utbildning inom momsområdet.

Falkenbergs kommun
Revisorerna

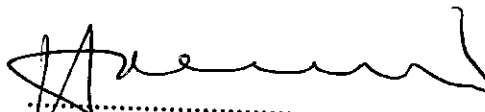
Datum
2015-04-09

Vi önskar kommentarer i anledning av vår granskning senast 2015-08-31 från
kommunstyrelsen.

Falkenberg den 9 april 2015

.....
Lars-Gunnar Strandling

.....
Jan Johansson

Revisionsrapport
***Granskning av moms-
hantering***

***Falkenbergs
kommun***

*Henrik Bergh
April 2015*

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
1.1.	Förslag till åtgärd	2
2.	Inledning	3
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Revisionsfråga	3
2.3.	Revisionskriterier	3
2.4.	Metod.....	3
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Allmänt om ingående moms	5
3.2.	Uthyrning av rörelselokal	5
3.3.	Stadigvarande bostad	6
3.4.	Bostadssociala bidrag	6
3.5.	Leasing och korttidsförhyring av person-bilar.....	7
3.6.	Anskaffning av fordon	8
3.7.	Representation	8
3.8.	Samfällighetsföreningar	10
3.9.	Försörjningsstöd.....	11
3.10.	Särskild ersättning (momskompensation).....	11
3.10.1.1.	Socialförvaltningen	12
3.10.1.2.	Socialförvaltningen (IFO)	13
3.10.2.	Utbildningsförvaltningen.....	14
3.11.	Färdtjänstkostnader	15
4.	Revisionell bedömning.....	17

1. *Sammanfattning*

De förtroendevalda revisorerna i Falkenbergs kommun har gett PwC i uppdrag att genomföra en granskning av momshanteringen.

Granskningen besvarar följande revisionsfråga:

Att redovisningen är rättvisande och den interna kontrollen är tillräcklig avseende på ingående mervärdesskatt, momsmässiga avdragsförbud och avdragsbegränsningar samt kommunal momskompensation? Granskningen omfattar i huvudsak berörda verksamheter inom kommunen under räkenskapsåret 2014.

Granskningens genomförandeplan innehåller följande delar:

- Analys av erhållna underlag från kommunens ekonomisystem.
- Möten, telefon- och mailkontakter med systemförvaltare, ekonomer och handläggare för kommunens samlade återsökning av särskild ersättning.
- Genomgång av dokument såsom anvisningar och rutiner avseende momshanteringen.
- Verifiering av eventuellt avvikande poster från revisionskriterierna.

Granskningsrapporten har varit föremål för sakgranskning av berörda tjänstemän.

Vår samlade bedömning efter utförd granskning är att Falkenbergs kommuns interna kontroll avseende momshanteringen i stort sett fungerar bra, men kan förbättras.

Bedömningen baseras på följande iakttagelser och ställningstaganden:

- Det förekommer att kommunen felaktigt lyft hela momsens för kostnader som avser hyrbil/leasing.
- Det finns brister i underlag till faktura som avser representationskostnader.
- Det finns brister i rutinen att söka särskild ersättning och en konsult har på uppdrag av ekonomikontoret retroaktivt återsökt cirka 650 000 kr för åren 2010 och 2011 och för år 2012 pågår en kontroll.
- Vi har i vår revisionsgranskning som huvudsakligen omfattat räkenskapsår 2014 funnit missade ersättningsberättigade kostnader som motsvarar cirka 400 000 kr som retroaktivt kan återsökas som särskild ersättning hos skattemyndigheten.

1.1. Förslag till åtgärd

Vi vill efter genomförd granskning föreslå följande förslag till åtgärd:

- Det förekommer att faktura för leasing av personbil i strid med gällande momsregler avdrages hela momsen och det finns därför skäl för förvaltningarna att skärpa den interna kontrollen på detta område.
- Det förekommer att underlag till faktura inte till alla delar uppfyller de krav som ställts i instruktion för redovisning av representation. Det finns därför skäl för förvaltningarna att skärpa den interna kontrollen på detta område.
- Vi förslår att man i meddelarfält till faktura som avser representation motiverar och beskriver hur momsavdraget har beräknats.
- Vi rekommenderar utbildningsförvaltningen samt även övriga förvaltningar att närmare analysera om det finns inhyrda verksamhetslokaler där man bör överväga frivillig skattskyldighet.
- Vi rekommenderar berörda förvaltningar att upprätta underlag för en retroaktiv ansökan om särskild ersättning samt ändra rutiner för intern kontroll utifrån de synpunkter som redovisas i rapporten gällande detta område.
- Vi rekommenderar avslutningsvis Falkenbergs kommun att granska tillämpning av momsrutiner inom ramen för de årliga interna kontrollplanerna samt att man skapar resurser för ökad information och utbildning inom momsområdet.

2. Inledning

De förtroendevalda revisorerna i Falkenbergs kommun har gett PwC i uppdrag att genomföra en granskning av momshanteringen.

2.1. Bakgrund

Revisorerna har efter en riskbedömning beslutat att genomföra en granskning inom området mervärdesskatt med inriktning mot tillämpning av lagstiftning och egna styrdokument för mervärdesskattens hantering.

2.2. Revisionsfråga

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga:

Att redovisningen är rättvisande och den interna kontrollen är tillräcklig avseende ingående mervärdesskatt, momsmässiga avdragsförbud och avdragsbegränsningar samt kommunal momskompensation/särskild ersättning.

2.3. Revisionskriterier

För att kunna besvara den övergripande revisionsfrågan har följande revisionskriterier utarbetats:

- Ingående mervärdesskatt hanteras korrekt när det gäller avlyft för ingående moms avseende uthyrning av rörelselokal, bostadssociala bidrag, stadigvarande bostad, anskaffning av fordon, samfälligheter, försörjningsstöd.
- Reducerat mervärdesskatteavdrag för leasing av personbilar tillämpas
- Reducerat mervärdesskatteavdrag för representationskostnader tillämpas
- Kommunal momskompensation/särskild ersättning inom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning hanteras korrekt.

2.4. Metod

Granskningen omfattar berörda verksamheter inom kommunen och avser i huvudsak räkenskapsåret 2014.

Granskningens genomförandeplan innehåller följande delar:

- Registeranalys av erhållna underlag från kommunens ekonomisystem med inriktning på poster inom:
 - Uthyrning av rörelselokal
 - Stadigvarande bostad
 - Bostadssociala bidrag
 - Anskaffning av fordon

- Leasing av personbilar
 - Representation
 - Samfälligheter
 - Försörjningsstöd
 - Kostnader inom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning som kan vara föremål för särskild momscompensation
- De större kostnadsposterna har systematiskt granskats inom ovanstående områden.
 - Möten och telefon- och mailkontakter med systemförvaltare, ekonomer och handläggare för kommunens samlade återsökning av särskild ersättning.
 - Genomgång av dokument såsom anvisningar och rutiner avseende momshanteringen.
 - Verifiering av eventuellt avvikande poster från revisionskriterierna.
- Granskningen avseende fakturor för representation har inriktats mot kontroll av det underlag för momsavdrag som bifogats fakturan.

Granskningsrapporten har varit föremål för sakgranskning av berörda tjänstemän.

3. Granskningsresultat

3.1. Allmänt om ingående moms

En kommun har enligt mervärdeskattelagen full avdragsrätt för ingående moms oavsett om man bedriver momspliktig verksamhet eller inte. Till den allmänna avdragsrätten finns det också ett antal undantag.

Den moms som debiteras kan antingen vara 25 %, 12 %, 6 % beroende på vad för vara och tjänst som debiteras. Det kan också förekomma att en faktura helt saknar moms eller att avdrag för moms bara får ske till viss andel.

Anledningen till att en faktura helt saknar moms kan vara:

- á-contofakturor
- Bostadshyror
- Lokalhyror
- Fakturor från stat, landsting eller andra kommuner
- Fakturor från enskilda, föreningar, stiftelser, företag avseende inte skattepliktig verksamhet
- Andra undantag från skyldighet att redovisa eller lyfta moms

Anledningen till att verifikationer har en procentuell momsavvikelse kan vara:

- Fakturor innehåller både momspliktiga och icke momspliktiga varor eller tjänster.
- Fakturor avseende representation där avdragsgill ingående moms är högst 36,00 kr per person och måltid.
- Fakturor avseende leasing och korttidsförhyrning av personbilar där ett reducerat mervärdesskatteavdrag ska tillämpas.

3.2. Uthyrning av rörelselokal

När en kommun hyr lokaler och där hyresförhållandet inte varit föremål för frivillig skattskyldighet faktureras hyran exklusive moms.

Förekommer sådana hyresförhållanden (lokaler) bör möjligheten att få hyresvärden att registrera lokalen/lokalerna till frivillig skattskyldighet undersökas.

För hyresvärden innebär en registrering att avlyftningsrätt av ingående moms erhålls vilket innebär en lägre kostnad där tanken är att detta också skall komma hyresgästen till del, dvs. kommunen.

Statens motkrav på hyresvärden är att hyran momsbeläggs. En moms som sedan hyresgästen, dvs. kommunen, genom sin generella avdragsrätt lyfter av.

3.2.1. Verifiering med kommentarer

Enligt handläggare på samhällsbyggnadskontoret så tecknar och hyr respektive förvaltning in alla externa fastigheter. Detta innebär att ansvar och bevakning av att man utnyttjar möjligheten till frivillig skattskyldighet på verksamhetslokaler ligger på respektive förvaltning.

Vid samtal med utbildningsförvaltningen så framgår det att man känner till möjlighet till frivillig skattskyldighet. Enligt en lista över inhyrda lokaler avseende januari år 2015 så debiteras moms på flertalet av de inhyrda lokalerna men för åtta hyreskontrakt så debiteras det inte någon ingående moms.

Vid samtal med socialförvaltningen så framgår det att man känner till möjligheten till frivillig skattskyldighet. Man hyr momsfritt in särskilda boende som man sedan söker särskild ersättning för men i övrigt så har man frivilliga skattskyldighet på all extern inhyrning enligt socialförvaltningens lokalsamordnare.

Vår sammanfattande bedömning är att ansvariga handläggare på Falkenbergs kommun känner till och utnyttjar möjligheten till frivillig skattskyldighet men vår granskning visar också att det förekommer extern inhyrning utan frivillig skattskyldighet.

- Vi rekommenderar utbildningsförvaltningen samt även övriga förvaltningar att närmare analysera om det finns inhyrda verksamhetslokaler där man bör överväga frivillig skattskyldighet.

3.3. Stadigvarande bostad

Vid hyra av stadigvarande bostad så kan frivillig moms inte läggas på hyran. Det är inte heller tillåtet för fastighetsägare att lyfta av ingående moms för löpande kostnader för drift och underhåll av ”stadigvarande bostad”.

3.3.1. Verifiering med kommentarer

Samhällsbyggnadskontoret (SBK) är ansvarig för och konterar kostnader som är hänförlig till skötsel och drift av de fastigheter som kommunen äger. Vid samtal med ansvarig handläggare SBK så framgick det att man bara äger två fastigheter som är stadigvarande bostäder (Sankt Lars 12 och Klittevägen19) och här lyfter man ingen moms. Vid samtal med utbildningsförvaltning och socialförvaltning så framgick att de inte äger några stadigvarande bostäder.

Vår sammanfattande bedömning är att Falkenbergs kommun är medveten om och följer de avdragsregler som gäller vid stadigvarande bostäder.

3.4. Bostadssociala bidrag

Enligt gällande regelverk kan en kommun inte utnyttja möjligheten med generell avlyftningsrätt när det gäller åtgärder av bostadssocial karaktär (bostadsanpassningsbidrag).

Enligt en tidigare uppfattning har mervärdesskatt på kostnader för bostadsanpassningsåtgärder, där kommunen förbehållit sig äganderätt till inventarier som inmonterats i privatbostad, berättigat till avlyft.

Ett antal kammarrättsdomar visar dock att detta förfaringsätt inte längre accepteras av skatteverket utan den bokförda kostnaden skall omfatta även momsdelen. Bakgrunden till skattemyndighetens uppfattning är att åtgärden utförs i vad som betecknas som stadigvarande bostad.

3.4.1. Verifiering med kommentarer

Verifieringen visar att det inte har lyfts av någon ingående moms på kontot 45201 Bostadsanpassningsbidrag. Detta sker genom att den ingående momsen enligt särskild rutin i ekonomisystemet automatiskt återförs och belastar kostnadskonto för Bostadsociala bidrag.

Vår sammanfattande bedömning är att Falkenbergs kommun är medveten om och följer de avdragregler som gäller vid utbetalning av bostadsociala bidrag .

3.5. Leasing och korttidsförhyring av personbilar

Bilar indelas i personbilar, lastbilar och bussar. Definitionsmässigt enligt momslagen är en personbil:

- Fordon som enligt vägtrafikdefinitioner är en personbil
- Lastbilsregistrerade bilar med skåpskarosseri utan separat förarhytt och med en totalvikt av högst 3 500 kg
- Minibuss

Vid inköp av personbil medges inget momsavlyft alls. Nuvarande regelverk vid leasing eller korttidshyra anger att halva (50 %) skatten kan lyftas av.

En förutsättning för reducerat momsavlyft är att bilen används i mer än ringa omfattning i skattepliktig verksamhet eller en verksamhet som medger återbetalning av moms. Mer än ringa omfattning anges till mer än 100 mil per år. Vid korttidsförhyring (en eller några dagar) får användningen relateras till hyrestiden vilket normalt innebär att reducerad moms alltid kan lyftas. En verksamhet som medger återbetalning av moms riktar sig uteslutande mot den kommunala verksamheten. Tidigare var begreppet enbart ”skattepliktig verksamhet” (ur mervärdesskattesynpunkt).

Det är inte tillåtet att dela upp ersättningen så att ex räntekostnaderna vid leasing debiteras separat och utan moms. Enligt ett förhandsbesked går det heller inte att upprätta ett separat hyresavtal för extrautrustning för att hyrestagaren skall få avdrag med mer än 50 %.

Skattemyndighetens uppfattning är att allt som uthyraren debiterar omfattas av avdragsbegränsningen. Undantaget utgörs av serviceavtal som även om det ingåtts

med uthyraren, kvalificerar till hela momsavlyft. Förutsättningen för avdragsrätten är att det upprättas ett separat avtal för denna tjänst.

3.5.1. Verifiering med kommentarer

Kostnader för leasing av personbilar bokförs på konto 69510.

I kommunens ekonomihandbok finns det en beskrivning över de momsregler som gäller vid leasing av personbilar. I ekonomihandboken finns också regler kring hur man skall backa den moms som finns angiven på de scannade fakturorna.

De flesta fakturor kommer från Nordea och här dras automatiskt av halva momsen på fakturan. Vid vår stickprovskontroll av övriga fakturor *påträffades två fakturor där momsen inte hade korrigerats till ett halvt momsavdrag (verifikation 32227523, 32217333).*

Vår sammanfattande bedömning är att Falkenbergs kommun är medveten och i allt väsentligt följer de avdragregler för moms som gäller vid hyra och leasing av personbil men det förekommer avsteg från gällande rutin att bara lyfta halv moms på fakturor som avser leasing av personbil.

- Det förekommer att faktura för leasing av personbil i strid med gällande momsregler avdrages hela momsen. Det finns därför skäl för förvaltningarna att skärpa den interna kontrollen på detta område.

3.6. Anskaffning av fordon

Under räkenskapsår 2014 har det inte skett några inköp av personbilar.

3.7. Representation

Kammarrätten har i en nyligen avgjord dom konstaterat att momsavdraget på representation kan beräknas enligt den avdragsram som gällde vid Sveriges inträde i EU 1995. Avdragsramen 1995 var 300,00 kr per person.

Enligt SKL innebär domen en möjlighet för kommuner som har haft ej avdragsgill representation att få tillbaka hela momsen på kostnader upp till 300,00 kr istället för nuvarande 90,00 kr per person. För en representation som uppgår till 300 kr mellan 2007- 2011 är den avdraggilla momsen 75,00 kr ($300,00 \text{ kr} * 25 \%$) istället för 22,50 kr ($90,00 \text{ kr} * 25 \%$). Avdraget inkomstskattemässigt är fortfarande 90,00 kr. Motsvarande siffror för 2012 och 2013 är 36,00 kr ($300,00 \text{ kr} * 12\%$) istället för 10,80 kr ($90,00 \text{ kr} * 12\%$).

Skattemyndigheten har en striktare bedömning och tolkning än SKL vilket innebär att den utvidgade 300 kr regeln bara kan tillämpas inom verksamhetsområden i kommunen som bedriver momspliktig verksamhet. Denna uppfattning har under år 2014 överklagats av Stockolms Stad och ärendet är ännu inte avgjort.

Reglerna för intern representation följer de som gäller för extern representation.

Representation kan utgöras av annat än mat och dryck. Mat och dryck kan även vara tillhandahållen på olika sätt. Representation kan även utgöras av biljetter till

evenemang, musik och underhållning, lokalhyror m.m. Momsavdraget varierar med typ av representation. Mat och dryck är dock normalt sett den mest förekommande representationsformen.

Interna kurser och konferenser med lunch eller middag av normal karaktär utgör inte representation. I stället betraktas de som allmänna omkostnader och som ett led i arbetet och någon begränsning i den momsmässiga avdragsrätten finns inte.

Förutsättningen är att det är ett internt arrangemang, sammankomsten varar minst den huvudsakliga delen av en arbetsdag (enligt skatteverket är det 6 timmar), högst en vecka, inte regelbundet (exempelvis var- och varannan vecka) och att det omgärdas av ett gemensamt måltidsarrangemang.

Interna möten Interna kurser eller konferenser ska inte förväxlas med vad som i dagligt språkbruk brukar kallas interna möten. Informationsmöten är en variant på samma tema.

Den praktiska skillnaden gentemot interna kurser och konferenser består ofta i att interna möten kan förekomma frekvent (inte så ofta som varje eller varannan vecka dock) och avser oftast en mindre del av en dag.

Vad som menas med interna möten är exempelvis:

- Personalmöten
- Planeringsmöten
- Budgetmöten
- Utvecklingssamtal
- Avdelningsmöten

Interna möten omfattas av reglerna om intern representation. Kaffe och förfriskningar vid interna möten är en avdragsgill personalvårdsförmån. Om det är fråga om en måltid i anslutning till mötet gäller representationsreglerna.

Syfte och deltagare Inkomstskattemässigt krävs i näringsverksamhet att det man yrkar avdrag för har ett samband med den bedrivna verksamheten. För kommuner är motsvarande krav främst betingade av kraven på tillräckligt god intern kontroll inom den kommunala verksamheten.

Mot bakgrund av detta och när det gäller representation är uppgifter om syfte och deltagare av väsentlig karaktär och sådant som lämpligtvis kan "antecknas" som komplement till verifikationsmaterialet.

3.7.1. Verifiering med kommentarer

Kommunen har en relativt utförlig skriftlig instruktion i ekonomihandboken för de avdragsregler för moms som gäller vid representation.

Här anges bland annat att man tillämpar en generell avdragram med 300 kr för representation. Denna uppgift har sedan ändrats via ett internt mail i november år 2014 där det anges att avdragramen som nu skall tillämpas är 90 kr för alla verksamheter.

Syfte och deltagare Av den skriftliga instruktionen framgår att vid all typ av representation så skall namn på samtliga deltagare samt orsak till representation skrivas in som anteckning till fakturan eller bifogas. Då det gäller exempelvis personalfester räcker det att ange arbetsenhet och eventuellt arbetslag..

Av den skriftliga instruktionen framgår att följande konton att användas vid representation:

71001 Extern representation, 71101 Personal representation, 71102 Arbetsplats-träffar, 71103 Trivselåtgärder, 71104 Uppvaktningar.

Exempel på fakturor bokförda som extern representation under år 2014

Verifikation 32232764 Grand Hotell - Kultur och Fritidsförvaltningen - 5 310 kr varav 12 % moms med 568 kr- enligt faktura 18 personer med å pris 295 kr- Momsen har dragits av med 568 kr men hur detta har beräknats finns inte beskriven på underlag till faktura- *Orsak till representationen finns inte angiven. Namn på deltagare saknas.*

Verifikation 37062986 Grand Hotell – Gymnasiet - 9 520 kr varav 12 % moms med 1020 kr - enligt faktura 25 personer med å pris 380 kr – Momsen har dragits av med 900 kr men hur detta har beräknats finns inte beskriven på underlag till faktura – Orsak till representation anges vara Confucius (vilket kan uppfattas vara väl kortfattat). *Namn på deltagare saknas.*

Verifikation 32207969 Grand Hotell – Gymnasiet- 1 725 kr varav 12 % moms med 184 kr – enligt faktura 15 personer med å pris 115 kr – Momsen har dragits av med 184 kr men hur detta har beräknats finns inte beskriven på underlag till faktura – Orsak till representation anges vara att skolutvecklingsgruppen åt lunch med studiedagens föreläsare. *Namn på deltagare saknas.*

Verifikation 37067963 Grand Hotell – Kommunstyrelsen – 4 464 kr varav 12 % moms med 535 kr – enligt faktura 20 personer med å pris 250 kr – Momsen har dragits av med 535 kr men hur detta har beräknats finns inte beskriven på underlag till faktura- Orsak till representation anges vara firande av SM seger i Volleyboll. *Namn på deltagare saknas.*

- Det förekommer att underlag till faktura inte till alla delar uppfyller de krav som ställts i instruktion för redovisning av representation. Det finns därför skäl för förvaltningarna att skärpa den interna kontrollen på detta område.

3.8. Samfällighetsföreningar

Enligt ML (Mervärdeskattelagen) får andelshavare i samfällighet, i sin egen redovisning, göra avdrag motsvarande den del av samfällighetens moms som svar

mot delägarens andelstal (gäller skattepliktig verksamhet eller sådan verksamhet där rätt till återbetalning av moms föreligger).

En förutsättning är att andelshavare inför skattemyndigheten kan uppvisa ett momsintyg från samfälligheten som visar total summa ingående moms för det räkenskapsår som andelshavare önskar söka tillbaka ingående moms motsvarande sin andel.

3.8.1. Verifiering med kommentar

Vid samtal med tjänsteman på samhällsbyggnadskontoret så uppgavs att respektive förvaltning har kontakt med de samfälligheter som man är andelsägare för.

En handläggare på stadsbyggnadskontoret har sänt över en förteckning med 17 vägföreningar där Falkenbergs kommun har olika andelstal men det var oklart hur och vem som bevakade att momsintyg infordrades.

- Vi rekommenderar att det upprättas en samlad och uppdaterad förteckning över kommunens andelstal i olika samfälligheter samt att det upprättas en skriftlig rutin för årligt inhämtande av momsintyg från berörda samfälligheter.

3.9. Försörjningsstöd

Sedan länge har ansetts att momsen på kostnader för kommunala inköp inom ramen för försörjningsstöd inte varit förenat med avdragsrätt. Enligt ett ställningstagande RSV (dåvarande skattekontoret i Ludvika), på fråga från Göteborgs Stad, anses denna typ av kostnad numera vara förenad med avdragsrätt. En förutsättning är att kostnaden faktureras kommunen.

I detta sammanhang kan göras den noteringen att SKL ännu inte reagerat på förändringen. Grundinställningen har varit att socialbidragskostnaderna inte omfattas av avdragsrätten.

Den förändrade synen på avdragsrätt inom det sociala området tillämpas i dagsläget av flera kommuner.

3.9.1. Verifiering med kommentar

Kommunen tillämpar rutin som innebär att den ingående momsen lyfts av på fakturor ställda till kommunen och som bokförs på verksamhetskonto för försörjningsstöd.

3.10. Särskild ersättning (momskompensation)

För vissa ur momssynpunkt skattefria tjänsteköp, kan kommunen komma att belastas med s.k. dold moms (köp av tjänster från i första hand näringsidkare inom områdena utbildning, social omsorg, sjukvård och tandvård).

För att kompensera för denna dolda moms, som kommunen genom sin generella avdragsrätt inte kommer åt att lyfta av, har det skapats en särskild ersättning (bidrag/kompensation) baserad på bokförd kostnad. Storleken på ersättningen är

baserad på antagandet att en upphandlad tjänst har en materialdel om 30 % på vilken mervärdesskatten utgör 20 % = 6 % (**huvudregeln**).

From 1998-07-01 finns möjlighet i de fall kommunen köper en momsbefriad tjänst, inom ovan angivna områden, där lokalkostnad ingår, att som alternativ, söka ersättning med 18 % på lokalkostnaden och 5 % på tjänstekostnaden (**alternativregeln**).

Vidare finns även en möjlighet till ersättning avseende hyra av lokaler inrättade mot bakgrund av SoL (Socialtjänstlagen) och LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) att söka ersättning med 18 % av hyreskostnaden (bostad och lokal). Detta gäller inte om hyresvärden är stat, landsting, annan kommun eller kommunalförbund.

I de fall där kommunen äger motsvarande boende har kommunen rätt till avdrag för ingående moms från kommunkontosystemet för uppkommen momskostnad.

3.10.1.1. Socialförvaltningen

Vid vår kontroll av rutinerna för ansökan om särskild ersättning på socialförvaltningen samt verifiering mot olika redovisningslistor så har vi noterat följande:

Rutin för kontroll av ersättningsberättigade kostnader

På socialförvaltningen så finns det en skriftlig instruktion och lathund som anger vilka konton som man skall söka fram ersättningsberättigade momsfria fakturor. Arbetet utförs av en handläggare på socialförvaltningen.

Kontrollista momsfria fakturor

På socialförvaltningen så gör man varje månad också en särskild sökning för hela socialförvaltningen (med undantag för fakturor inom IFO bokförda i försystemet Magna Cura) via en särskild kontrollrapport över bokförda momsfria fakturor. Detta i syfte att kontrollera och fånga upp nya eventuellt ersättningsberättigade momsfria fakturor eller fakturor som av olika skäl kan ha blivit konterade på annat kostnadslag än vad som anges på den skriftliga sökruiten.

Kontroll avseende ersättning för särskilt boende

För de ansökningar om 18 % särskild ersättning som avser särskilda boenden så baseras detta på en lista över särskilda boenden samt de hyreskostnader som betalas för de särskilda boendena.

Listan som utgör underlag för ansökan om särskild ersättning uppdateras löpande av handläggare mot en annan lista över fastigheter som disponeras av socialförvaltningen. Denna lista uppdateras i sin tur löpande av socialförvaltningens lokalsamordnare.

Föreningsbidrag

Utbetalningar som avser bidrag och som inte skapas av någon momsfri faktura kommer enligt handläggare inte med i socialförvaltningens rutin för ansökan om särskild ersättning.

Vid granskningstillfället prövade vi därför om det utbetalts något ersättningsberättigade bidrag till föreningar som bedriver social verksamhet. Vid vår kontroll noterades att det under år 2014 utbetalats totalt cirka 2 mkr i bidrag till denna typ av föreningar vilket motsvarar cirka **120 000 kr** i särskild ersättning.

Sammanfattning

- Vi rekommenderar socialförvaltningen att komplettera rutinen så att lokalsamordnare rapporterar förändringar avseende särskilt boende direkt till den handläggare som sköter framtagande av underlag för ansökan om särskild ersättning. Detta istället för nuvarande rutin där handläggare i efterhand skall bevaka eventuella förändringar.
- Socialförvaltningen bör mot bakgrund av vad som framkommit i vår granskning upprätta underlag för en retroaktiv ansökan om särskild ersättning avseende föreningsbidrag för år 2012-2014.

3.10.1.2. Socialförvaltningen (IFO)

Vid vår kontroll av rutinerna för ansökan om särskild ersättning på socialförvaltningen (IFO) samt verifiering mot olika redovisningslistor så har vi noterat följande:

Rutin för kontroll av ersättningsberättigade kostnader

På socialförvaltningen IFO så finns det en handläggare som sköter ansökan om särskild ersättning.

Ansökan om särskild ersättning baseras på en lista över fakturor som i försystemet MAGNA CURA som har kodats av socialsekreterare på vissa ändamålskoder som avser vårdavgifter från privata företag och bolag.

Därtill lägger handläggare i underlaget för ansökan manuellt till vissa momsfria vårdfakturor från föreningar/stiftelser såsom Kvinnojouren, Bris.

Vid vår granskning har vi gjort **stickprov på andra ändamålskoder** än vad som finns med på nuvarande rutins kontrollista och vi har då funnit exempel på felkodade fakturor.

För år 2014 och år 2015 har vi på detta sett noterat missade ansökningar om ersättningsberättigade kostnader till ett belopp om 534 518 kr motsvarande cirka **30 000 kr** i särskild ersättning.

Vi har vid bläddring i fakturapärm också funnit exempel på andra moms fria fakturor som inte finns med i den kontrollista som tas ut varje månad som underlag för ansökan av särskild ersättning.

Alternativregeln 18 % och 5 %

Vid kontroll av fakturor som betalas via förssystemet Magna Cura finns fakturor där lokalkostnaden finns angiven på faktura men där särkontering inte sker i redovisningen. Det finns möjlighet att pröva en alternativ metod att söka ersättning med 18 % för lokalkostnad och 5 % för övriga kostnader.

Sammanfattning

- Vi rekommenderar socialförvaltningen (IFO) att göra en översyn av om fler ändmålscoder bör tas med på kontrollista för ansökan om särskild ersättning än vad som nu är fallet.
- Det kan även finnas skäl för socialförvaltningen (IFO) att skapa kontrollistor som möjliggör granskning av att fakturor inte blivit felkodade.
- Socialförvaltningen (IFO) bör mot bakgrund av vad som framkommit i vår granskning göra en samlad analys av missade ersättningsberättigade kostnader samt därefter upprätta underlag för en retroaktiv ansökan om särskild ersättning för år 2012-2014.
- Socialförvaltningen (IFO) bör där så är förmånligt finna rutiner för en alternativ fördelning med 18 % och 5 % vid ansökan om särskild ersättning.

3.10.2. Utbildningsförvaltningen

Vid vår kontroll av rutinerna för ansökan om särskild ersättning samt verifiering mot olika redovisningslistor på utbildningsförvaltningen så har vi noterat följande:

Rutin för kontroll av ersättningsberättigade kostnader

På utbildningsförvaltningen så finns det en skriftlig instruktion och lathund som anger vilka konton som man skall söka fram ersättningsberättigade moms fria fakturor. Någon ytterligare kontroll av ersättningsberättigade kostnader som kan ha bokförts på annat konto görs inte.

Vid vår granskning så uppmärksammade handläggare att det under år 2014 bokförts sammanlagt 972 495 kr i ersättningsberättigade kostnader på konto 36911 avseende tilläggsbelopp. Detta motsvarar **cirka 60 000 kr** som inte kommit med i ansökan om särskild ersättning under år 2014.

Alternativregeln 18 % och 5 %

Det finns som tidigare nämnts en möjlighet att söka 18 % för utbetalning till privat utförares identifierade lokalkostnad och 5 % på driftkostnad om detta ger bättre utfall än 6 % på det totala sammanslagna kostnadsbeloppet.

Om man väljer denna metod så kan utbildningsförvaltningen för vissa förskolor utifrån de underlag vi erhållit från handläggare för år 2014 och 2015 kunna erhålla ytterligare **cirka 200 000 kr per år**.

Sammanfattning

- Vi rekommenderar utbildningsförvaltningen att komplettera sin kontrollrutin med en kontrollista över momsfria fakturor motsvarande den som tas ut av socialförvaltningen varje månad som en extra kontroll för att fånga in eventuellt ytterligare ersättningsberättigade kostnader.
- Utbildningsförvaltning bör komplettera den skriftliga rutinen för ansökan om särskild ersättning så att den även innefattar ersättningsberättigade kostnader bokförda på konto 36911.
- Utbildningsförvaltningen bör ändra rutinen för ansökan om särskild ersättning för vissa förskolor till att istället söka med 18 % och 5 % där detta ger ett bättre utfall i form av en högre ersättning.
- Utbildningsförvaltningen bör upprätta underlag för en retroaktiv rättelse samt en ny fördelning av särskild ersättning enligt ovanstående metod avseende år 2012-2014.

3.11. Färdtjänstkostnader

Fram till och med år 2012 så fakturerades Falkenbergs kommun momsfria kostnader för biståndsbedömd färdtjänst från Hallandstrafiken. På detta belopp sökte kommunen sedan särskild ersättning då Hallandstrafiken hade dold moms med 6 % från sina underleverantörer som man inte kunnat lyfta av.

Fakturering från Region Halland

Från och med år 2013 så fakturerar Region Halland kommunen för kostnader som avser biståndsbedömd färdtjänst.

Det som har hänt är (enligt Region Halland) att Hallandstrafiken, som tidigare hade ett direkt ansvar för kollektivtrafiken i länet, har fått lämna ifrån sig detta ansvar till kollektivtrafikmyndigheten i Region Halland.

Det gör att när Hallandstrafiken säljer sina färdtjänstresor så agerar de numera som underleverantörer till Region Halland, vilket innebär att Hallandstrafiken måste debitera 6 % moms på sina tjänster. Hallandstrafikens ändrade status påverkar således momsdebiteringen till Regionen.

Genom att Region Halland i likhet med kommuner kan lyfta av all moms (med några undantag) så lyfter Region Halland av momsen varefter kostnaderna för biståndsbedömd färdtjänst faktureras till respektive kommun momsfritt.

Den särskilda ersättningen som Falkenbergs kommun tidigare sökte på grund av dold moms skall nu istället motsvaras av den lägre kostnad som Region Halland nu skall fakturera kommunen då man lyft av den ingående momsen.

3.11.1. Verifiering med kommentarer

Vi har vid våra stickprovskontroller funnit ersättningsberättigade underlag som ger möjlighet till retroaktiv återsökning av särskild ersättning till ett belopp om *cirka 400 000 kr.*

Därtill kan ytterligare belopp erhållas i retroaktiv ersättning om förvaltningarna går igenom och närmare analyserar sin redovisning för år 2012,2013, 2014.

I syfte att säkerställa att Falkenbergs kommun inte missar någon särskild ersättning så har ekonomikontoret utifrån provisionsavtal anlitat konsulter i syfte att upprätta underlag för eventuell retroaktiv ansökan om särskild ersättning.

Under år 2010 så återsöktes på detta sätt 417 414 kr och under år 2011 återsöktes 227 963 kr. För år 2012 så har konsulten också upprättat underlag för retroaktiv ansökan men information om beloppets storlek var vid granskningstillfället inte känt.

Sammanfattningsvis visar vår granskning på brister i rutiner och intern kontroll vid ansökan om särskild ersättning.

4. Revisionell bedömning

Vår samlade bedömning efter utförd granskning är att kommunens interna kontroll avseende momshanteringen i stort sett fungerar bra på vissa områden så finns det brister som bör åtgärdas och bättre rutiner införas.

Bedömningen baseras på följande iakttagelser och ställningstaganden:

- Det förekommer att kommunen felaktigt lyft hela momsens för kostnader som avser hyrbil/leasing.
- Det finns brister i underlag till faktura som avser representationskostnader.
- Det finns brister i rutinen att söka särskild ersättning och en konsult har på uppdrag av ekonomikontoret retroaktivt återsökt cirka 650 000 kr för åren 2010 och 2011 och för år 2012 pågår en kontroll.
- Vi har i vår revisionsgranskning (som huvudsakligen omfattat räkenskapsår 2014) funnit missade ersättningsberättigade kostnader som motsvarar cirka 400 000 kr som retroaktivt kan återsökas som särskild ersättning hos skattemyndigheten.

2015-04-08

Henrik Bergh

Projektledare

Fredrik Carlsson

Uppdragsledare